

सधनुः सरथः साश्वः प्रवपन् सायकान् रणे । तथैव पाण्डवं युद्धे देवैरपि दुरासदं ।

न विजेतुं रणे भीष्म उत्सहेत धनुर्द्धरं । आलोकादपि युद्धं हि सममेतद्भविव्यति ।

इति स्म वाचः श्रूयन्ते प्रचरन्त्यस्ततस्ततः । गाङ्गेयार्जुनयोः सङ्घो स्तवयुक्ता विशाम्यते ।

त्वदीयास्तु ततो योधाः पाण्डवेयाश्च भारत । अन्योऽन्यं समरे जघ्नुस्तयोस्तत्र पराक्रमे ।

शितधारैस्तथा खड्गैर्विमलैश्च परश्वधैः । शरैरन्यैश्च बह्वभिः शस्त्रैर्नानाविधैर्युधि ।

उभयोः सेनयोः प्रूरा न्यकृन्तन्त परस्परं । वर्त्तमाने तथा युद्धे घेरे तस्मिन् सुदारुणे ।

द्रोणपाञ्चाल्ययो राजन् महानासीत् समागमः ।

इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि भीष्मवधपर्वणि भीष्माजुनयुद्धे द्विपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५२ ॥

॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ कथं द्रोणे महेश्वासः पाञ्चाल्यश्चैव पार्षतः । रणे समीयतुर्यत्तौ तन्ममाचक्ष्व सञ्जय ।

दिष्टमेव परं मन्ये पौरुषादपि सञ्जय । यत्र शान्तनवो भीष्मो नातरत्युधि पाण्डवं ।

भीष्मो हि समरे क्रुद्धो हन्याल्लोकांश्चराचरान् । स कथं पाण्डवं युद्धे नातरत्सञ्जयौजसा ।

॥ सञ्जय उवाच ॥ शृणु राजन् स्थिरो भूत्वा युद्धमेतत् सुदारुणं । न शक्यः पाण्डवो जेतुं देवैरपि सवासवैः ।

द्रोणस्तु विविधैर्वाणैर्धृष्टद्युम्नमर्मणं । सारथिञ्चास्य भस्मेन रथनीडादपातयत् ।

तस्याथ चतुरो बाह्यांश्चतुर्भिः सायकोत्तमैः । पीडयामास संक्रुद्धो धृष्टद्युम्नस्य मारिष ।

धृष्टद्युम्नस्ततो द्रोणं नवत्या निशितैः शरैः । विव्याध समरे वीरस्तिष्ठ तिष्ठेति चाब्रवीत् ।

ततः पुनरमेयात्मा भारद्वाजः प्रतापवान् । शरैः प्रच्छादयामास धृष्टद्युम्नमर्मणं ।

आददे च शरं घोरं पार्षतस्य बधं प्रति । शक्राशनिसमस्यर्णं मृत्युदण्डमिवापरं ।

हाहाकारो महानासीत् सर्वसैन्यस्य भारत । तमिषुं सन्धितं दृष्ट्वा भारद्वाजेन संयुगे ।

तत्राद्भुतमपश्याम धृष्टद्युम्नस्य पौरुषं । यदेकः समरे वीरस्तस्यै गिरिरिवाचलः ।

तच्च दीप्तं महाघोरमायान्तं मृत्युमात्मनः । चिच्छेद शरदृष्टिञ्च भारद्वाजे मुमोच ह ।

तत उच्चक्रशुर्दृष्टाः पाञ्चालाः पाण्डवैः सह । धृष्टद्युम्नेन तत् कर्म कृतं दृष्ट्वा सुदुष्करं ।

ततः शक्तिं महाविगां स्वर्णवैदूर्यभूषितां । द्रोणस्य निधनाकाङ्क्षी चिच्छेप स पराक्रमी ।

तामापतन्तीं सहसा शक्तिं कनकभूषणां । त्रिधा चिच्छेद समरे भारद्वाजो हसन्निव ।

शक्तिं विनिहतां दृष्ट्वा धृष्टद्युम्नः प्रतापवान् । ववर्ष शरवर्षाणि द्रोणं प्रति जनेश्वर ।

शरवर्षं ततस्तत्र सन्निवार्य महारथः । द्रोणे द्रुपदपुत्रस्य मध्ये चिच्छेद कर्म्मिकं ।

स च्छिन्नधन्वा समरे गदां गुर्वीं महायशाः । द्रोणाय प्रेषयामास गिरिसारमयीं वली ।

सा गदा तत्करान्मुक्ता प्रागात् द्रोणजिघांसया । तत्राद्भुतमपश्याम भारद्वाजस्य विक्रमं ।

लाघवात् व्यंसयामास गदां हेमविभूषितां । व्यंसयित्वा गदाञ्चैव प्रेषयामास पार्षते ।

भस्मान्सुनिशितान् पीतान् स्वर्णपुङ्खान् शिलाशितान् । ते तस्य कवचं भित्त्वा पपुः शोणितमाहवे ।

अथान्यद्भनुरादाय धृष्टद्युम्नो महामनाः । द्रोणं युधि पराक्रम्य शरैर्विव्याध पञ्चभिः ।